

Łukasz Kamykowski

„Gesta et verba” Jana Pawła II (dopowiedzenie)

Biblioteka Teologii Fundamentalnej 1, 217-219

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. ŁUKASZ KAMYKOWSKI

„GESTA ET VERBA” JANA PAWŁA II (DOPOWIEDZENIE)

Trudno usystematyzować i podsumować bogactwo zamieszczonych tu opracowań. Niełatwo znaleźć właściwy klucz, żeby tego dokonać. W czasie wspólnego namysłu naszego środowiska przeważało – zaproponowane przez kard. S. Nagyego – porządkowanie przewijających się tu myśli w kluczu systematycznym teologii fundamentalnej. Spróbuję może podejść do próby podsumowania od drugiego końca naszego wiodącego tematu, to znaczy od relacji tego, co wyrażono w poszczególnych opracowaniach, do myśli Jana Pawła II.

W związku z tym chciałbym zacząć od osobistego wyznania. Kiedy trwały konsultacje na temat wyboru tegorocznego tematu naszej wspólnej refleksji, byłem przeciwny wiązaniu go z myślą zmarłego niedawno Ojca świętego Jana Pawła II. Sądziłem, że dwa lata po wielu sesjach upamiętniających dwudziestopięciolecie Jego pontyfikatu, naświetlających go bardzo wszechstronnie pod różnym kątem widzenia, to za wcześniej, by powiedzieć znów coś naukowo pogłębianego i nowego na temat dzieła Wielkiego Papieża. Teraz widzę i czuję, że bałem się niepotrzebnie. Temat w swym ostatecznym brzmieniu: *Jana Pawła II inspiracje chrystologiczne* okazał się nośny i dał okazję do naprawdę ciekawych i twórczych refleksji. Stało się zaś tak między innymi dlatego, że ich autorzy bardzo różnie

---

Ks. prof. dr hab. ŁUKASZ KAMYKOWSKI – profesor teologii fundamentalnej w Papieskiej Akademii w Krakowie; wiceprzewodniczący Stowarzyszenia Teologów Fundamentalnych w Polsce.

potraktowali powiązanie swych wystąpień z myślą papieską. Mamy zatem opracowania takie jak Ks. prof. Tadeusza Doli czy Dr Małgorzaty Grzeni, które wiernie prezentują pewne chrystologiczne aspekty myśli papieskiej. Są takie, które – jak Ks. prof. Tadeusza Dzidka czy Ks. prof. Tomasza Węclawskiego – wskazują, jak pewien charakterystyczny tekst Jana Pawła II naświetla bogato zarysowany kontekst problemów naszej epoki. Książd prof. Henryk Seweryniak dokonał próby syntezy, a Ks. prof. Marian Rusecki wydobywał z koncepcji Wielkiego Papieża nowy paradygmat myślenia teologicznofundamentalnego. Wszystko to jest rzeczywiście inspirowane do dalszego studiowania spuścizny tego pontyfikatu dla rozwoju naszej dyscypliny.

Chciałbym jednak zwrócić uwagę na jeszcze jeden wymiar dziedzictwa Jana Pawła II, którego dotknięto tylko częściowo, a który powinien stanowić – zwłaszcza dla teologii fundamentalnej w jej wymiarze refleksji nad strukturą teologii – osobny temat pogłębionej refleksji. Wiąże się z tym moje wspomnienie jednej z sesji w Krakowie, w której miałem okazję uczestniczyć w ramach obchodów jubileuszu dwudziestopięcioletnia pontyfikatu Ojca świętego*. Prezentowano podczas niej przejmujący film dokumentalny, w którym jedynym tekstem była chóralna msza, towarzysząca przez kilkanaście minut projekcji obrazom zmontowanym z charakterystycznych dla wielkiego pontyfikatu historycznych gestów – wielkich i małych – z licznych spotkań Jana Pawła II tak w Watykanie, jak – głównie – podczas jego pielgrzymowania po całym globie z ludźmi, kulturami niemal wszystkich zakątków świata.

Do czego zmierzam? W ramach naszej wspólnej refleksji, poświęconej dziedzictwu papieskiemu, analizowaliśmy – słusznie – Jego wielkie teksty. Ale Jego pontyfikat miał w sobie coś z logiki samego procesu Objawienia, jak go prezentuje Konstytucja dogmatyczna o Objawieniu Bożym „*Dei Verbum*” II Soboru Watykańskiego: przekazywał naszym czasom prawdę

---

* Chodzi o sesję *Moja druga Ojczyzna*, wspólnie zorganizowaną przez Włoski Instytut Kultury w Krakowie i Uniwersytet Jagielloński 12 maja 2003 r. oraz film dokumentalny *Dona nobis pacem*, wyprodukowany przez telewizję „CTV” i „Telepace”, prezentowany podczas tej sesji przez dyrektora Radia Watykańskiego Federico Lombardiego.

objawioną i reprezentowaną przez siebie postawę Kościoła – Ciała Chrystusa wobec świata *verbis gestisque* – „przez słowa i czyny”. W niektórych dziedzinach – na przykład w otwieraniu perspektyw dialogu z religiami – śmiem twierdzić, że czyny były nawet bardziej wymowne i znaczące niż słowa. Oczywiście bywały już w historii takie ważne i zapamiętane przez tradycję gesty wielkich papieży. Wystarczy wspomnieć wyjście św. Leona Wielkiego do Attyli. W pontyfikacie Jana Pawła II zintensyfikowały się one tak bardzo, że rodzi się problem ich właściwej interpretacji, wykorzystania ich jako *locus theologicus*. Wydaje mi się, że jest to zagadnienie perspektywiczne, do którego trzeba będzie powrócić.